

του ὀδυρομένου διὰ συμφορὰν) Ἦπ. Ὅμοια σημ. τοῦ ἀρχ. ἀλοάω. Πβ. Ἀριστοφ. Βάτρ. 149 «ἡ μητέρα ἡλόησεν ἡ πατὴρ γνάθον | ἐπάταξεν». 2) Διασκορπίζω Κεφαλλ. Πελοπν. (Ἀρκαδ.) κ. ἀ.: Νά ῥτη καὶ ν' ἀλωνίσῃ τοὺς κατεργαράιους! Κεφαλλ. β) Ἐξοδεύω ἀφειδῶς, σπαταλῶ Θράκ. (Σαρεκκλ.) Παξ. Πάρ. κ. ἀ.: Φρ. Αὐτὸς εὐρήκε καὶ ἀλωνίζει (ἐπὶ τοῦ σπαταλῶντος κληρονομίαν ἢ προῖκα) Πάρ. 3) Ταράττω, κάμνω ἄνω κάτω, ἐνοχλῶ Ἦπ. (Ζαγόρ. κ. ἀ.) Θεσσ. κ. ἀ.: Αὐτὸ τοῦ π' δι μ' ἀλώσ'σι Θεσσ. Τί μ' ἀλωνίσεις ἔσ'; Ζαγόρ. || Φρ. Μ' ἀλωνίζει τὸ κεφάλι (ἔχω ζάλην) Ἦπ. β) Ἀνακινῶ, θολώνω, ἐπὶ ὕδατος Σκυρ.: Ἀλωνισμένο νερό. 4) Περιέρχομαι (ἐκ μεταφ. τῶν ἀλωνιζόντων ζῶων) Πελοπν. (Λακων.) — Ἀδὰμ Ἀπὸ τὸ χωρ. 54: Τρέχεις καὶ ἀλωνίζεις τοῦ κάκου τὰ βουνὰ γιὰ νὰ βρῇς πρόβατα Ἀδὰμ ἔνθ' ἄν.

άλωνικό τό, Κρήτ.

Τὸ οὐδ. τοῦ μεταγν. ἐπιθ. ἀ λ ω ν ι κ ὸς γενόμενον οὐς.

Ποσότης δημητριακοῦ καρποῦ ὠρισμένη πρὸς ἀλώ-
νισμα: Ἀλωνίζω τ' ἀλωνικό.

άλωνισα ἡ, Αἰγιν. ἀλουσ'σα Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ ρ. ἀ λ ω ν ι ζ ῶ.

Τὸ ποσὸν τοῦ σίτου τὸ ἐφάπαξ δυνάμενον νὰ ἀλωνι-
σθῇ ἔνθ' ἄν.: Ἐχομε δυὸ τρεῖς ἀλουσ'σες σ'τάρι. Συνών.
ἀ λ ω ν ι ζ ᾶ 1.

ἀλώνισμα τό, κοιν. καὶ Καππ. ἀλώσ'σμα βόρ. ιδιῶμ.
ἀλώνισμαν Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἀ.)
ἀλώνιγμαν Πόντ. (Σάντ.)

Ἐκ τοῦ ρ. ἀ λ ω ν ι ζ ῶ.

Α) Κυριολ. 1) Τὸ νὰ ἀλωνίζῃ τις, ἢ πρᾶξις τοῦ
ἀλωνίσματος κοιν. καὶ Καππ. Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ.
Σάντ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἀ.): Ἀπάν'ς σ' ἀλώνισμαν εὔρε
με (μὲ ἡδρε κατὰ τὸν χρόνον τοῦ ἀλωνίσματος) Χαλδ.
Ἐχομε ἀλώνισματα Πελοπν. Συνών. ἀ λ ω ν ι ε ἶ ᾶ, ἀ λ ὡ -
ν ε μ ᾶ, ἀ λ ὡ ν ι 3, ἀ λ ω ν ι σ μ ὸς 1. 2) Λίχμησις,
λίχνισμα Πελοπν. (Λακων.)

Β) Μεταφ. 1) Διασκορπισίς Πελοπν. (Ἀρκαδ.):
Τοὺς ἔκαν' ἐν' ἀλώνισμα δυνατό (τοὺς διέλυσε, τοὺς διε-
σκορπίσε). 2) Ἀταξία, σύγχυσις Ἦπ. Συνών. ἀ ν α -
κ ᾶ τ ω μ ᾶ.

ἀλωνισμός ὁ, Ἦπ. — Λεξ. Μ. Ἐγκυκλ. Ἐλευθερουδ.
ἀλουσ'σμός Ἦπ. (Χουλιαρ. κ. ἀ.)

Ἐκ τοῦ ρ. ἀ λ ω ν ι ζ ῶ. Ἦ λ. καὶ παρὰ Σομ.

1) Ἀλώνισμα 1, ὁ ἰδ., Ἦπ. — Λεξ. Μ. Ἐγκυκλ.
Ἐλευθερουδ. 2) Μεταφ. καταπόνησις ἀτόμου τινὸς (ἢ
μεταφ. ἐκ τῆς ἐν τῷ ἀλώνιῳ καταπονήσεως τῶν ἀλόγων)
Ἦπ. (Χουλιαρ.): Τ' εἶν' αὐτὸς οὐ ἀλουσ'σμός π' τ' κάψ'ς
τ' πιδοῦ; β) Κακὴ μεταχείρισις, τιμωρία Ἦπ.: Νὰ
ἰδῇς βράδν τί ἀλωνισμό θὰ πάθουν τὰ παιδιὰ ἀπ' τὸν πατέρα
τους!

ἀλώνιστα ἐπίρρ. σύνηθ. ἀλώνισα Πελοπν. (Τρίκκ.
Σουδεν.) κ. ἀ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀ λ ὡ ν ι σ τ ος.

Χωρὶς νὰ ἔχῃ ἀλωνίσῃ τις ἔνθ' ἄν.: Ἐχω ἀκόμ' ἀλώ-
νισα Τρίκκ.

ἀλωνιστής ὁ, ἐνιαχ. — Λεξ. Δεξ. Βυζ. Ἀλωνιστῆς
πολλαχ. Ἀλουσ'σῆς βόρ. ιδιῶμ. Ἀλουσ'σῆς Λέσβ.
(Πλομάρ.) Ἀλωνητῆς πολλαχ. καὶ Καππ. (Σιλ.) Ἀλουσ'τῆς
βόρ. ιδιῶμ.

Ἐκ τοῦ ρ. ἀ λ ω ν ι ζ ῶ. Ἦ λ. καὶ παρὰ Σομ. Τὸ ἀ λ ω -
ν η τ ῆς κατὰ τὰ ἐκ τῶν περισπωμένων ρ. παράγωγα.

1) Ἐκεῖνος ὅστις ἀλωνίζει, ὁ ἐργαζόμενος εἰς τὸ
ἀλώνιον ἐνιαχ.: Οἱ ἀλωνιστᾶδες τρέχανε σὰν τ' ἄλογα τὰ
φρενιασμένα ποῦ τὰ δάγκασε μυῖγα κακὴ Γβλαχογιάνν.
Γύροι ἀνέμ. 24. 2) Ὁ μὴν Ἰούλιος (διότι κατὰ τοῦ-
τον ἀλωνίζουσι) σύνηθ.: Μέσα 'ς τὸν καυτερό Ἀλωνιστῇ
μεσημέρι μονάχα ὁ τζιτζικας σφύριζε τὸ τραγούδι του
Ππαπαχριστοδ. Θρακ. ἡθογραφ. 1,62 || Παροιμ. Ὅπου
βάλ' σκουπὸ νὰ κάψ' τ' ἀλώνισα Ἀλουσ'σῆς δὲν τὸν βροῖσῃ
(ὅστις μελετᾷ κακὰ προλαμβάνει αὐτὸν ὁ θάνατος) Θράκ.
Αἰν. 3) Ὁ μὴν Αὐγούστου (διότι κατὰ τοῦτον ἀλωνί-
ζουσι) Καππ. (Σιλ.)

Πβ. ἀ λ ω ν ᾶ ρ ις, ἀ λ ω ν ε υ τ ῆς, ἀ λ ω ν ι ᾶ ρ ις.

ἀλωνιστικός ἐπίθ. λόγ. σύνηθ. ἀλωνιστικό τό,
Κρήτ. Πάρ. Πελοπν. (Καλάβρυτ.) κ. ἀ. — Λεξ. Δεξ. Περίδ.
Βυζ. Ἠπίτ. Βλαστ. ἀλωνιστικό Σάμ. κ. ἀ.

Ἐκ τοῦ οὐς. ἀ λ ω ν ι σ τ ῆς καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
- ι κ ὸς.

1) Ὁ ἀνήκων εἰς τὸν ἀλωνιστὴν ἢ εἰς τὴν πρᾶξιν τοῦ
ἀλωνίσματος λόγ. σύνηθ.: Ἀλωνιστικὴ μηχανή. Ἀλωνι-
στικό ἄλλογο. β) Ὁριμος πρὸς ἀλωνισμόν Λεξ. Ἐλευ-
θερουδ.: Ἀλωνιστικά γεννήματα. 2) Ἡ εἰς χοῦμα ἢ
εἰδος ἀμοιβῆς τοῦ ἀλωνιστοῦ ἔνθ' ἄν.: Ἀκριβὰ ἀλωνιστικά
σοῦ πήρενε Κρήτ. Συνών. ἀ λ ο υ ν ι ᾶ ρ' κ ο υ (ἰδ. ἀ λ ω ν ι ᾶ -
ρ ις), ἀ λ ω ν ι ᾶ τ ι κ ο (ἰδ. *ἀ λ ω ν ι ᾶ τ ι κ ος).

ἀλώνιστος ἐπίθ. πολλαχ. ἀλώσ'στους Ἦπ. Μακεδ.
κ. ἀ. ἀλώνιστος Πελοπν. (Κορινθ. Σουδεν. Τρίκκ. κ. ἀ.)
Πόντ. (Σάντ.) ἀλώσ'τους Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *ἀ λ ω ν ι σ τ ὸς < ἀ λ ω ν ι ζ ῶ τοῦ ἀρκτι-
κοῦ α προσλαβόντος σημασίαν στερήσεως διὰ τοῦ ἀνα-
βιβασμοῦ τοῦ τόνου. Ἰδ. ἀ- στερητ. 2 α.

Ὁ μὴ ἀλωνισθεὶς ἔνθ' ἄν.: Κριθάρι - σ'τάρι ἀλώνιστο
πολλαχ.

ἀλωνίστρα ἡ, Θήρ. Ἰος Κρήτ. Μύκ. Νάξ. (Γαλα-
ναῖδ.) Τήν. (Κώμ.) κ. ἀ. ἀλωνίστρια Ἀμοργ.

Ἐκ τοῦ ρ. ἀ λ ω ν ι ζ ῶ καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
- τ ρ α. Ἦ λ. καὶ ἐν ἐγγράφῳ Μήλου τοῦ 1679.

1) Ἀγρός, ἐντὸς τοῦ ὁποῖου ὑπάρχει ἀλώνιον Ἀμοργ.
Ἰος Μύκ. Τήν. (Κώμ.) Ἦ λ. καὶ ὡς τοπων. Ἰος. 2) Ὁ
ἐν τῷ ἀλώνιῳ χώρος, εἰς τὸν ὁποῖον κατὰ τὴν λίχμησιν
συσσωρεύονται τὰ ἄχυρα Νάξ. (Γαλανᾶδ.) Συνών. ἀ χ υ -
ρ ῖ σ τ ρ α, λ ι χ ν ῖ σ τ ρ α. 3) Ὁ περὶ τὸ ἀλώνιον χώρος
Θήρ. Κρήτ.

άλωνοδίχαλο τό, Πελοπν. (Μάν.) κ. ἀ.

Ἐκ τῶν οὐς. ἀ λ ὡ ν ι καὶ δι χ ᾶ λ ι.

Τὸ διχαλωτὸν ξύλον, διὰ τοῦ ὁποῖου μετακινοῦν τοὺς
ἀλωνιζομένους στάχυν. Συνών. δι κ ρ ᾶ ν ι, δι κ ρ α ν ο,
δι χ ᾶ λ α.

άλωνοθερίζω Κρήτ.

Ἐκ τῶν ρ. ἀ λ ω ν ι ζ ῶ καὶ θ ε ρ ῖ ζ ῶ καθ' ἀπλολ. ἀντι
ἀ λ ω ν ι ζ ῶ θ ε ρ ῖ ζ ῶ.

Θερίζω και άλωνίζω: Ἄσμ.

Μ' αὐτὰ τρυγῶ, μ' αὐτὰ πατῶ, μ' αὐτ' άλωνοθερίζω.

άλωνοθύμαρο τό, Μέγαρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. ἀλῶνι καὶ θυμάρι.

Τὸ φυτὸν ἀλογοθυμάρι, ὁ ἰδ.

άλωνοτόπιν τό, Χίος κ. ἀ. ἀλωνοτόπι Λεξ. Βλαστ. ἀλωνοτόπ' Καππ. (Ἀραβάν.)

Ἐκ τοῦ μεσν. οὐσ. ἀλωνοτόπιον.

1) Τόπος, εἰς τὸν ὁποῖον ὑπάρχει ἀλώνιον. 2) Τόπος κατάλληλος δι' ἀλώνισμα. Συνών. ἀλωνότοπος.

άλωνότοπος ὁ, Κρήτ. Πελοπν. (Καλάβρυτ. Τρίκκ.) Τήλ.

Ἐκ τῶν οὐσ. ἀλῶνι καὶ τόπος.

Ἀλωνοτόπιν, ὁ ἰδ.

άλωνόφτερο τό, ἀμάρτ. ἀλωνόφτιον Σαμοθρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. ἀλῶνι καὶ φτερό.

Ὁ περὶ τὸν χώρον τοῦ ἀλωνίου χαμηλὸς τοιχίσκος ἢ ἀντὶ τούτου σειρὰ ὀρθίων πλακῶν διὰ νὰ μὴ διασκορπίζωνται ἔξω ἀπὸ αὐτὸ τὰ ἀλωνιζόμενα σιτηρά.

άλωνοφύλακας ὁ, Λεξ. Ψύλλ.

Ἐκ τοῦ μεταγν. οὐσ. ἀλωνοφύλαξ.

Ὁ φύλαξ τοῦ ἀλωνίου.

άλωνοχάραρο τό, Μέγαρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. ἀλῶνι καὶ χαράρι.

Μέγας τρίχινος σάκκος χρησιμοποιοῦμενος διὰ τὴν μεταφορὰν ἀχύρων ἐκ τῶν ἀλωνίων.

άλωνόχορτο τό, Σίκιν.

Ἐκ τῶν οὐσ. ἀλῶνι καὶ χόρτο.

Φυτὸν τι.

***ἀλώνω**, ὦνω Καππ. (Φάρασ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀλῶνι, παρ' ὁ καὶ ὦνι.

Ἀλωνίζω.

ἄμα ἐπίρρ. κοιν. καὶ Καππ. Πόντ. (Κερασ. Οἶν. κ. ἀ.) Τσακων. ἄμ-μα Σύμ. κ. ἀ. ἄμ' Καππ. (Ἀραβάν. Σίλατ.) ἄμὰ Λευκ. ἄμαν Α.Ρουμελ. (Σωζόπ.) Ἡπ. Κύπρ. Πάρ. (Λεῦκ.) Πόντ. (Κερασ. Τραπ. Τρίπ. κ. ἀ.) Χίος (καὶ ἄμα) ἄμας Κρήτ. (Βιάνν.) Κύπρ. (καὶ ἄμα) ἄμε Σίφν. ἄμο Πόντ. (Ἰοφ.) ἄμὸ Ζάκ. ἄμον Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἀ.) ἄμὸν Πόντ. (Κοτύωρ. Χαλδ. κ. ἀ.) ὄμα Στερελλ. (Αἰτωλ.) ὄμο Πόντ. (Ἰοφ. Σούρμ.) ὄμ' Α.Ρουμελ. (Στενήμαχ.) ὄμὸν Πόντ. (Ἀμισ.) σάμα Καππ. σάμο Καππ. (Φάρασ.) σάμον Καππ. σαμοῦ Καππ. (Φάρασ.) χάμα Καππ. χαμοῦ Καππ.

Τὸ ἀρχ. ἐπίρρ. ἄμα. Ὁ τύπ. ἄμαν καὶ ὡς σύνδ. κατ' ἐπίδρασιν τοῦ ἐπίσης χρονικοῦ συνδ. ὅταν, ὁ δὲ ἄμε κατὰ τὸ ὅτε. Τὸ σ τοῦ σάμα πιθανῶς προήλθεν ἐκ συνεκφορᾶς, τὸ δὲ χ τοῦ χάμα κατ' ἐπίδρασιν τοῦ Τουρκ. μορίου ha.

Α) Ἐπιρρηματ. 1) Ἐπὶ χρόνου, εὐθύς, ἀμέσως, ταχέως Ἡπ. κ. ἀ.: Φρ. Ἀμαν κι ἄμα (τάχιστα) Ἡπ. β) Ἀκολουθῶς, ὕστερον Λευκ.: Νὰ πῶ δότε μου τὸ νερὸ καὶ ἄμὰ σὰς κουβεντιάζω. Συνών. ἔπειτα, κατόπιν, ὕστερα.

2) Ἐπὶ τρόπου, ὡς, καθὼς Α.Ρουμελ. (Στενήμαχ.) Ζάκ. Πόντ. (Ἀμισ. Κερασ. Κοτύωρ. Οἶν. Ἰοφ. Σάντ. Σούρμ. Τραπ. Τρίπ. Χαλδ. κ. ἀ.): Ἀμὸ βόιδι Ζάκ. Ἀμον ἐμὲν εἶσαι κ' ἐσὺ Κερασ. Κοτύωρ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἀ. Ἀμὸν τ' ἐμὸν τὸ πορπάτεμαν ἔδ' κ' ἐκεῖνος (καθὼς τὸ ἰδικόν μου περπάτημα ἔχει καὶ ἐκεῖνος) Κοτύωρ. Χαλδ. Ἀμον τὸ λέγω θ' εὐτάς (καθὼς λέγω θὰ κάμης) Χαλδ. Τὰ αἵματα ἔτρεξαν ὁμοποτάμ' Σούρμ. Εἶναι κρύο ὄμ' τὸν πάγο Στενήμαχ. Ἀμον παλαλὸς ἐν' (παλαλὸς = παλαβός, τρελλός) Τραπ. Χαλδ. Ἀμον πῶς; (κατὰ τίνα τρόπον;) Τραπ. || Ἄσμ.

Τ' ἄνιμον τρώει τὸ σίδερον καὶ τὸ σκολέκ' τὸ μῆλον κ' ἐσὺ ἔφρας τὴ νῶτη μου ποῦ ἔτον ἄμον μῆλον

(ἄνιμον=πῦρ, νῶτη=νεότης) Χαλδ. Συνών. ὅπως, σάν.

3) Ὡς πρόθ. μετ' ἐνάρθρου αἰτιατ., ὁμοῦ, συγχρόνως Καππ. (Ἀραβάν.) Πόντ. (Ἀμισ. κ. ἀ.): Ἀμ' τ' ἐκεῖνο (μαζί με ἐκεῖνον) Ἀραβάν. Ὁμὸν τ' ἄλογον ἔρθην (μαζί με τὸ ἄλογον ἦλθεν) Ἀμισ. Ἡ σημ. καὶ ἀρχ. πβ. Ὁμ. Π 257 «ἄμα Πατρόκληφ... ἔστιχον». Συνών. ἀντάμα, μαζί.

Β) Ὡς σύνδ. 1) Ἐπὶ χρόνου, μόλις, εὐθύς ὡς κοιν. καὶ Καππ. Πόντ. (Ἀμισ. Κερασ. Κοτύωρ. Οἶν. Ἰοφ. Σάντ. Σούρμ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἀ.) Τσακων.: Ἀμα πῆρα τὸ γράμμα σου, ἦρθα ἀμέσως. Ἀμα ξημέρωσε, ξεκινήσαμε γιὰ τὸ χωριὸ κοιν. Ἀμας ἦρτεν, εἶπεν του Κύπρ. Ἀμα τρώς, ἔλα Οἶν. Ὁμα πιάσ' τῶρα τοῦ χ'νόπουρου, ρίχν' μὴ τ' ἀσκι (εὐθύς ὡς ἀρχίσῃ τὸ φθινόπωρον, ρίπτει ραγδαίως βροχὰς) Αἰτωλ. Ἀμα γ' ἐκιάτζει (τὸ ἔπιασε) Τσακων. Ἀμον τὸ εἶδε με, ἔφυνεν Τραπ. Χαλδ. Ἀμον τὸ ἔρθεσαι (μόλις ἔλθης) Κερασ. Ἀμον ἔφασεν κ' ἐξῆβεν (μόλις ἔφαγεν ἐξῆλθεν) Τραπ. Συνών. μόλις. β) Ὅτε, ὁπότε πολλαχ. καὶ Καππ. (Φάρασ.): Ἀμαν ἔρχ' τὸ βράδν Πάρ. (Λεῦκ.) Ὁμα πᾶον Αἰτωλ. Σαμοῦ ἦτον βραδὺ ἀτσεῖ 'ς σὴν ἡμέραν (ὅταν ἐβράδυασεν ἐκείνην τὴν ἡμέραν) Φάρασ. Συνών. ὅταν. 2) Ἐπὶ ὑποθέσεως, ἐάν κοιν.: Ἀμα δὲ θέλῃς, δὲν τὸ κάνεις. Ἀμα δὲν ἔρθῃς ὡς τὸ μεσημέρι, ἐγὼ θὰ φύγω. Ἀμα δὲ γυρέψῃς, μὴν περιμένῃς νὰ σοῦ δώσουν κοιν. Ἀμε πᾶς περπατῶντα, 'ἐν κάνεις ἔξοδα ('ἐν=δὲν) Σίφν. Ἀμα δὲ ξέρ'ς, νὰ μὴ μ' λᾶς Ἰμβρ. || Παροιμ. φρ. Ἀμα δὲ διορίζαμ', δὲ ζ'διορίζαμ' (ἂν δὲν ταιριάζαμε, δὲν συμπεθεριάζαμε. Ἐπὶ ἀνθρώπων ὁμοίων χαρακτήρων) αὐτόθ. Συνών. ἂν.

ἄμα ἢ, Πόντ. (Κερασ.) ἄμα Χίος ἄμια Χίος

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. ἄμη. Ἡ λ. καὶ μεσν. = δρέπανον.

1) Πτυάριον στενὸν καὶ ἐπικαμπές πλάτους τεσσάρων δακτύλων μετ' αὐλοῦ προσηρητημένου ἐπὶ στειλεοῦ ἐνὸς περίπου μέτρου χρήσιμον διὰ τὴν ἀνάμειξιν τῆς ἀσβέστου, ὅταν σβήνουν αὐτήν, τὸν καθαρισμὸν τοῦ ἐδάφους ἀπὸ τῶν χαλίκων καὶ τοῦ βορβόρου καὶ ἰδίᾳ τῆς γῆς τῶν σχίνων διὰ νὰ μὴ ἀναμειγνύεται ἡ ρέουσα μαστίχη μετὰ τῶν χαλίκων καὶ τῶν ἀκαθαρσιῶν Χίος. Πβ. καὶ ἀμνίδι.

2) Ὅργανον θερισμοῦ, δρέπανον Πόντ. (Κερασ.): Παροιμ. φρ. Ἡ ἄμα καὶ τ' ἀλώνιν ἐπόμεναν ἄτον (ἐπὶ τοῦ ἐκ θεομηνίας ἢ ἄλλης τινὸς συμφορᾶς περιελθόντος εἰς δυστυχίαν).

ἀμάαλη ἢ, Λυκ. (Λιβύσσ.)

Ἀγνώστου ἐτύμου.

Τὸ πρωτόγαλα τῶν ἀγελάδων καὶ τῶν αἰγῶν.

